

Közlönyárak: Helyben és postán küldve. Egy évre . . . 10 forint. Fél évre . . . 5 —. Negyed évre . . . 3 —. Egyed sz. 5 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Egy házasos példányt 6 kr. Nagyobb terjedelmű és többnapos hirdetéseknek külön díjat kell fizetni. Bélyegdíj minden különbeírt példányra 30 kr. Hirdetési vagy elismert magában foglaló példányok 50 krajzár.

„Nyitár”-ban megjelent kölcsön minden példány 30 kr. Hirdetési felvételnek a kiadó hivatalában, KUTYÁSI I. közgyűlési helyiségben, valamint KÖLCSÖN MAN H. közv. irodájában is. Névváltoztatás, névátvitel, névvesztés, névújítás, névátvitel, névvesztés, névújítás, névátvitel, névvesztés, névújítás.

Kéziratok vissza nem adódnak.

Kossuth testvére Debreczenben.

Nem köznap szavakkal szeretnők amaz érzelmeket visszaadni, melyekkel benőnűnk Kossuth Lajos testvérenek debreczeni időzése előtt. N-ház ez érzelmeken uralkodunk, melyek árják már maga ez a tény, hogy azt az anyai nő, ki Kossuthhoz legközelebb áll, ki áldott lelke derűjével a szent öreg élete alkotását meg-aranjuzza, falaink között szeretetünk melegével környezhetjük, magásra dagasztja.

De ma nem csak annak akarjuk e helyet szentelni, hogy mit érzünk Kossuth és testvére iránt, hanem igaz örömnöknök akarunk kifejezést adni a felett, hogy a legnagyobb magyar gondviselőjének fogadtatása, egész itt időzése ugy folyt le, a mint azt mi is óhajtottuk, a mint az mindannyiunkat benső melegegéléssel töltötte el.

Szó sincs róla, ha azt akartuk volna, hogy mindaz, a mi ez örökre emlékeztetés napokban minden debreczeni magyar — és ki nem magyar itt? — szívét lázasan megdobogtatta, a maga elementáris erőjével törjön elő a lelkek mélyéből: oly óriási arányokat ölthetett volna a Kossuth és szeretett vére iránti feltétlen hódolatuak külső kifejezése is, hogy az — megvagyunk róla győződve — mindenkit magával ragadt volna. De mi gondosan kerülünk minden oly mozzanatot, a mi bárhonnat az az igaztalan sz-mre-hányát újíthatna volna fel ellennök, hogy mi a Kossuth nevéből pártunk részére politikai tökélet csinálunk s hogy a nagy hontalan iránti kegyeletet a magunk céljaira kizsákmányoljuk.

Noha ezt az annyiszor szemünkbe dobott vádat nyílt homlokunk utasíthatuk vissza azért is, mert hiszen a mi pártunknak sincsen más célja, mint a haza boldogulása, mégis különösen most kerülni óhajtottunk minden olyan alkalmat, mely elfogult elleneinknek kezébe ezt a csorba fejezést visszaadhatta volna, e napokban, mikor Kossuth testvéret ugy akartuk városunkban üdvözölni, hogy örömnöknökbe még az igaztalan gyarlóság dissonáns hangja se vegyüljön.

A „DEBRECZENI” TÁRSZAJA

A testvérek.

(Rajz 1848-ból.)
Irtá: H. Gy.

Az idők teljessége elérkezett, a dal megszüdült:

Kossuth Lajos azt azenete . . .

Bércz tövében, lapályos rónán e dal fakad mindeki ajkáról. Pírosól, lelkesül arccsal dalolja az ifju, fiatalos hűvel dalolja utána az aggastyán, míg szemébe örömkönyt csal az oly regóta, oly nehezen várt szó, hogy: mindnyájan elmegyünk! . . . A porban játszó gyerek szeméi áhítattal függnek rajtok, nem érti, csak nézi, hallgatja őket néma, szótlanul, majd kiszökik játszóterai közé s az ó ajkán is megcsendül az a nóta:

Ha még egyszer azt izeni,
Mindnyájunknak el kell menni,
Ejjen a haza!

Mint a futó villám, gyujt e dal. Csodálatos melegség árad el a sziveken. Nincs többé gyűlölet, nincs szenvedélyszülte harag, viszálykodók lemondanak régi gyűlölségekről s kezét fogva együtt „mennek” . . . S az anya nem marasztja utra készülő fiát, nem könyezik, ha már tova ment. Csak az apa szemébe szökik egy titokt könyv, csak ő ereszti bus sóhajjal utra fiát. Ugy nyomja a lelkét valami . . . Néha odaforul az anyjukhoz, hogy megmondja neki: „Édes anyjukom, hát ha én is?” De csak nem mer neki szólni, fél, hogy kinevetik: no bizony, ilyen közvényes vén ember!

Örömmel bocsátja mindenki tova szeretteit.
Hát a leányok?

Törekvéstünk — a mint arról eleve meg voltunk győződve — teljes mértékben sikert aratott s e nehéz napokban az egész ország előtt büszkén mutathatunk rá arra a félremagyarázhatatlan tényre, hogy a mint az másképp szégyen és a debreczeni polgárságot felpirító gyávaság is lett volna — Debreczen sz. kir. város törvényhatósága tanácsának küldöttei által hivatalosan is részt vett Kossuth Lajos testvérenek fogadtatásában.

Egyéb hivatalos kifejezése nem volt a mi örömnöknök. De ez örömből rész kért magának mindenki, ha ismétlünk is, jólesik ismételnünk: Debreczen egész lakossága vetélkedett hálás hódolatuak önként jövő nyilvánításában S ez az a minnek leginkább örülünk, mert ime senki se mondhatja, hogy Debreczenben a Kossuth nevé, azt a felelhetetlen szerecsét, hogy az ő aggságának ör-angyalát e lelkében velünk érző nép közt fogadtattuk, egy párt, a mi pártunk magának foglalta le.

Ha a tegnapi nap ovatióból az oroszán rész a függetlenségi párt tisztelgését illeti is, annak megítélése, mint már tegnap módunkban volt s közelebb még inkább alkalmunk lesz kifejezni, egészen más szempontok alá esik. A függetlenségi és 48-as part nagy választmánya e tisztelgéssel nemcsak a hálá adóját akarta leróni a nagy száműzött magasztos gondviselője iránt, de egyúttal kétségbevonhatatlan módon kifejezésre akarta juttatni — a debreczeni függetlenségi pártnak a honossági kérdésben elfoglalt s az országos párt magatartásával teljesen meg-egyező álláspontját. Ezt azt hisszük, senki semmiféle tendenciával félremagyarázni nem fogja.

Hogy azonban a kegyelet és hála érzelmében velünk mindenki osztozik, azt a tegnapi nap is megmutatta. Mint lapunk más helyén olvasható, az esteli órában a daleyvet működő tagjai testületileg kivonultak a nagy honleány szíves házigazdájának nagyerdei villájába, hol az édes hazai dal épp oly mű-

vészi mint az érző lélek legmélyéből fakadó zengzetével üdvözölték a dicső vendéget. Ez ovatio értéke annál nagyobb, mert azt semmiféle hivatalos ké-szülődés meg nem előzte s daleyvetünk tagjai rendes összejövetelükön egy szívvel lélekkel határozták el a honfiumi tisztelet e gyöngéd nyilvánítását.

Csak szavak állanak rendelkezésünkre, pedig egész mélységében szeretnők visszaadni ezt a hatást, melyet ez ovatio mindazokra tett, kik annak tanui lehettek. Így még soha sem zengett annyi babérral ékes dalosaink ajkáról az ének. — A megnyilatkozott hazafiumi fájdalom szóit tegnap a nagyerdei fák közt elhangzott dalokban s mikor a nyár-esti szellő szárnyára vette a magyar népvigasztaló imádságát, mely a nagy bujdosót arra kéri, hogy „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos”, mindenki sirt.

Bajza bucsuját is elénekelt daleyvetünk, melynek minden hangja egyegy könnyet fakasztott. A költő szavait azonban így énekeltek: „Nem felede té hazája.” Nem, nem fogja feledni soha, meggyőződhetik róla dicső testvére, hogy az a haza, az a nemzet, melynek minden igaz fia így érez együtt a hálás emlékezet ápolásában, az a város, melyben nagy nevének annyi varázsa él s mely lelkünk ideálját soha semmi körülmények között és bármilyen időkben meg nem tagadja: Kossuth Lajos nem felede s a késő unokák is csak áldással és hálával foglalják e legnagyobb magyar nevet imájukba.

B. S.

Belföldi hírek. Kőlcsey-ünnepek Osekén. A Kőlcsey-ünnepek sorát Csekén, a Kőlcsey sírjánál tartott ünnepek zárta be. Szatmár-Nemeti város nevében dr. Farkas Antal ügyvéd, városi bizottsági tag szólat fel és beszéd kíséretében koszorút tett Kőlcsey sírjára. Végül Szatmár-ünnepek részéről Isák Dező orsz. képviselő mondott beszédet, s a megye nevében koszorúta meg a megye nagy fiának sírját. — Az erdélyi k. t. h. s t. a. u. g. y. l. é. s t. Lőnhardt Ferencz gyulafehérvári püspök szeptember hó 23 és 24-ik napjaira hivta össze Kolozsvárra. — A magyar költészet s. s. A „Pol. Korr.” budapesti értesülése szerint a jövő évi magyar költségvetés igen kedvező leend, habár

— Nekem még az ócsém is elment, pedig még csak 16 éves.

Mindenkők elmondja, mire szíve büszke, csak a Mariskának nevezett barna leányka nem tud semmit sem mondani. Ugy szegyelet magat barátói előtt. Mit moadjon majd, ha ezek megkérdik őt?

— Hát a te bátyád?

Mit is mondjon nekik? . . . Azt-e, hogy Károly nevelő, messze földön, s hogy? már régóta nem irt, talán ő is honvéd azóta? Ki tudja, igaz-e? Vagy hogy mégis mondjon valamit, azzal álljon-e elő, hogy ő csinált legtöbb kokárdát az egész városban? . . . De ezzel megsértene barátói önérzetét, mert ők sem voltak telének. . . Miért is nem irt az a Károly? Oh Istenem, de hátha fel, hátha gyáva? . . .

Tépelődve, szótlanul haladt barátói oldalán.

Gondolataiba mélyedve járt fel s alá szobájában a Mariska bátyja. Olykor meg-megélt s izmos karjait kereszte fona, kitélt nyitott ablakán. . . Szép nyári reggel van. Kint a kertben már virágzik az akácfa, virágai közt döngéselve röpkednek a méhek, lombjai közü madárral hangzik be. Az étedő természet ezer bubája boldog, hosszú életéről, boldog szerelemről látszik beszélni, arról dalol a kis madár, arról suttog a csendes reggeli szellő is, mely a kis szoba ablakain behat.

Kün a kertben gyönyörű szöke leányka sétál. Piczi ajka pírós hajnal-hasadása, leomló haja a mesék tündereire emlékeztet, minden mozdulata játszi s könnyed. . .

Olykor felpillant az ifju ablakára, szemé találkozik az övével, elpirul. De azért mindig az ablak közelében marad.

Az ifju elmerengve kíséri pillantásával a

a reform törekvések folytán elkerülhetlenné vált póthitelek miatt nem teljesülnek is a fő-lesleg iránti vérmes reményeségek. Az állam-jóságok eladása azonban korlátozva leend. — Honvéd zenekar Kolozsvárról. — Mint Kolozsvárról írják, az ott állomásozó 21-ik honvédsereg tisztikara azzal a kérelemmel járult a honvédelmi miniszterhez, hogy engedtessek meg honvédszereket léte-sítése. A kolozsvári honvédség már régóta gyűjt erre a célra és jelenleg 30,000 frrt alap áll rendelkezésükre. — Uj püspök. A király dr. Knausz Nándor esztergomi fő-székesegyházi órkanozokat és címzetes apátot scardonai püspökké nevezte ki.

Külföldi hírek. A német császár Orosz-országban. A német császár 17 éjfel érke-zik Rova ba s 18 án folytatja útját Narvába, hol Wladimir nagyherceg fogja üdvözölni. — Szalvator Ferencz főherceg nevével, Mária Valeria főhercegnővel e hó 8 án Me-ránba érkezett. — A román király e hó 13-dikán utazik Pradedről a 303 ik sz.vonaton Budapestet át Bécsbe. Onnet meg Ischibe királyunk látogatására. — A lá-zongó angol katonák. Alig hogy a londoni lázongó gárda-gránátosokat meg-rendszerelték, újabb angol katonai zendü-letek híre érkezik. Ezuttal nem a londoni ka-tonákról van szó, hanem az angolok tulaj-donát képező Chatham-szigetről (a Nagy-Oceánban, Uj-Zelandtól keletre) jön a tudó-sítás, hogy a zugolódó katonák erőszakos-ságokra vetemedtek. A felhivatalos távirat iparkodik szepíteni a dolgot és csak annyit árul el, hogy az elégedetlen katonák igen számos löszerszámot és nyeret megsemmi-sítettek, de azért el lehetünk rá készülvé, hogy két-három nap múlva már sokkal ke-vesebbé ártatlan színdben fog feltűnni e legújabb zendülés, mely mindenesetre ismét igen jellemző fényt vet az angol száraz-földi hadsereg fegyelmezetlenségére. Lá-zadás Marokkóban. Tangerből tá-virják, hogy tizenkét törzs véd-és dacz-szövetséget kötött; fellázadtak a marokkói szultán ellen, vérengző csata után legyőzték a kormány csapatait, bevették a fellegvárat, melyet felgyújtottak és minden foglyot lemé-szároltak. A vár parancsnok megsebesült fiát borzasztó kínzások között kivégezték. A lazadók megszállták Sterot. A szultán nagy sereggel készül ellenük vonulni. — A né-pgyűlések Szerbiában. A belgrádi kormányk hiveli egymásután szervezik a népgyűléseket, melyeknek az a feladatuk, hogy monárchiának ellen igassanak. — A király őfelsége e hó 18-án ünnepli Ischiben csalá-di körben hatvanadik születésnapját. Bécs-ben e napon istentisztelet lesz, melyen elő-ször fog dr. Gruscha herceg pontifikálni.

leánykát, szeméi könnyel telnek meg, majd búsan felsóhajt.

E pillanatban az ajtó nyílik s két vir-goncz fu szökik be rajta

— Nevelő bácsi, levelet hoztunk!

Az ifju gyorsan elkappa a levelet. Olva-sás közben arca hirtelen elhalványodik s remegő kezéből földre hull a levél. . .

— Gyávának nevez engem! saját test-vérem!

Arczvonásai kinosan vonaglanak, kezéit homlokára szorítja, míg ajka folyást csak e szót suttogja: gyáva, gyáva. . .

A kis fiuk megrettenve húzódnak egy-máshoz s szótlanul szemlélik nevelőjük ijesztő arcát.

Majd felveszi azt az elejtett levelet.

— Igaza van, jól tette megérdemeltém. Nem fogok neki szemrehányást tenni.

— Nevelő bácsi, ne tessék ránk hara-gadni, mi jók voltunk. . .

Az ifju meghatottan csókolja meg kis tanítványait.

— Nem haragszom én reátok kedve-seim de távoznom kell tőletek.

Erre sirva fakadt a két kis fu, ugy hull szemökből a könny, mint a záporosó.

— Nevelő bácsi, ne hagyjon el bennün-ke! Hiszen mi magát szerettük, szereti az apa is, meg Eteleka is. . . Hogyha elmegy, ő is sirni fog.

Nehéz fohász fakadt fel az ifju kebelé-ből, vigasztalni akarta tanítványait, de az ajtó megnyílt, belépett a gyermekek atyja.

A kis kesergők oda rohannak hozzá.

— Ne tessék erőszentni apácska, a ne-velő bácsi el akar bennytet hagyni!

Atyjuk azonban férfiasan megrázza az ifju kezét s ekként szól hozzá:

— Jól teszi edes ócsém: a haza min-den előtt!

Bulgária sorsa.

Említettük a „Times“-nek az a jelentését, mely arra vonatkozott, hogy Berlin és Bécs között élénk sürgönyváltás folyt s e sürgönyváltásnak az lett volna czéje, hogy meg-egyezzék létesíteni Bulgáriára nézve monarchián és Oroszországon között. A „Time“-nek ez a jelentése, mely sok érdekes részleteket tartalmaz, így hangzik:

Az utóbbi néhány nap alatt élénk sürgönyváltás folyt Berlin és Bécs között a bolgár ügyekre nézve s általában az a feltevés, hogy kísérlet történt oly megállapodás létrehozatalára B. lgarát illetőleg, mely épp úgy kielégítene az orosz, mint az osztrák-magyar kormányt.

Azt mondják, hogy az orosz czár anyai-ában eltérte korábbi álláspontjától, hogy hajlandó volna szentesíteni Valdemár dán hercegné, sógorának fejedelmé választását, a amely választás, midőn az négy évvel ezelőtt Tirnovában megtörtént, nem nyerte meg a czár helyben hagyását.

Ez abban az időben történt, midőn a czár nagyban ingerült volt Kaubars tábornok misziónájának meghiusulása miatt. Az okok közül melyek miatt a czár Valdemár herczeg megválasztását nem hagyta jóvá különösen kiemelték azt, hogy a czár kívánsága szerint Bulgária fejedelmének az orthodox vallás felekezethez kellett tartoznia.

A czár e pontra nézve megváltoztatván nézetét, a német kormány megragadta az alkalmat, hogy ezt az engedélyt az európai béke biztosítására használja fel és a német császár kétségteleen nagyon örülne, ha pétérvári látogatása alatt az Ausztria-Magyarország és Oroszország között feunálló kronikus félreértések és feszültség egyik okát azáltal szüntetné meg, ha oly fejedelm választatnék Bulgária által, a ki mindkét birodalom által elfogadhatnák.

De részben számolni kellett Ferdinánd fejedelmével és Stambulovval is. A fejedelm állhatatosan megmaradt családja tagjainak minden kísérlete dacára azon az állásponton, hogy nem mond le ezek nem voltak képesek lemondását kicsikarni és epen nem bizonyos, hogy hajlott volna-e a részben meg a Bécsből érkezett tanácsra is, felteve, hogy a bécsi kabinet azt tanácsolta volna neki, hogy csináljon helyet Valdemár herczegnek.

Ferdinánd fejedelm oly időben fogadta el a bolgár koronát, midőn ehhez nagy erkölcsi bátorság volt szükséges, és bizonyos, hogy a bolgár nép jó nagy része halás iránta azért, hogy erre elhatározta magát.

A fejedelm úgy gondolkozik, hogy egyeni becsülete forog kérdésben és Stambulov e tekintetben kitartásra buzdítja a fejedelmét. Az egyedüli érv, mely Ferdinánd fejedelm előtt nyomtatékkal bírhatna, az hogy lemondása által igazi szolgálatot tenne Bulgáriának. De miként lehessen ezt neki betonyoztatni?

Azok az okok, melyek Valdemár herczeg fejedelmé választásához melletti szólnak, épp úgy alkalmazhatók Ferdinánd fejedelmre és a bolgárok elég érthetőleg és tel-

jes joggal úgy gondolkoznak, hogy ha a czár irántuk csakugyan jó akaratral viseltetik, akkor mi sem akadályozhatja meg őt abban, hogy elismerje annak a fejedelmnek megválasztását, a ki három éven át teljes elismerésre méltón vitte Bulgária ügyeit, minsem hogy új zavart idézzon elő egy új fejedelm megválasztása által.

Hozzá kell tennünk, hogy ha Valdemár fejedelm elfogadná a bolgár koronát, ez a görögökre nézve rendkívül kellemetlen volna és különösen György királyt igen kellemetlen pozícióba juttatná.

A görögök és bolgárok éppen nem viseltetek baráti érzelmekkel egymás iránt és sohasem állana vissza közöttük a jóviszony, ha két fivér állana a két ország élén, kik mindig az alatt a gyaau alatt állának, hogy nemzetük legkényesebb aspirációit testvéri érzelmeknek áldozzák fel.

De ez utóvegre oly tekintet, melyet a czár politikai tanácsadói nem tevesztettek szemök elől, mert azt nem lehet elég gyakran ismételni, hogy Oroszországnak politikája sohasem volt arra irányozva, hogy a Balkán-repek jó barátságában és bekeben éljenek és mint független államok erősödjenek.

Az a hír, mely a francia sajtóban megjelent, hogy Mutkurov ezredes, a bolgár hadgyimnászter, több ízben igen fontos tanácskozást folytatott Kálnoky külügyminiszterrel nem való Mutkurov egyáltalán nem tett politikai látogatásokat Bécsben és egyetlen-egyszer sem beszélt Kálnokyval.

Konstantinápolyi diplomáciai körökben kiváló fontosságot tulajdonítanak annak a ténynek, hogy a macedóniai bolgár püspökök ügyében a konstantinápolyi német nagykövet: Radonitz, azt tanácsolta a portának, hogy fogadja el az angol nagykövet által kiadott kitünő tanácsot.

Ez az első eset, hogy egy bolgár kérdésben a német és az orosz nagykövet ellen-tesetes álláspontot foglalnak el; bár az orosz nagykövet sietett megváltoztatni megatartását a miat észrevette hogy a szultánnak szándékában van az angol és a német nagy követ tanácsát elfogadni.

Ruttkayné Debreczenben.

Debreczen, aug. 13.

Ruttkayné Kossuth Lujza urhölgy első fölépésével meghódította Debreczenben a szívet. Azi a mely tiszteletet és ragaszkodást, mellyel Kossuth iránt viseltünk, örömmel és lelkesedéssel sietett leróni Debreczen közönsége legalább a nővere irányában, a ki saját, végtelenül szeretetre méltó egyéniséggel, erőteljes, inponáló magyar lelkesedéssel és magas intelligenciájával is lebilincseli mindszokat, kik hozzá közelednek.

Csak a Kossuth nővere és csak aki Kossuth Lajossal él, az lehet annyira athava annak a nemzetnek szeretetétől, melynek hatalmas vezére volt Kossuth.

Ruttkayné, aki oly sok év óta Olaszországban, igazi tiszteletet parancsoló típusa azoknak a magyar nőknek, kiknek emléket megörökítette a historia. Hídító szerényseggel és elragadó női szeretetteljességgel nem képes eltakarni azt a magas műveltséget és közvi-

szonyainkról való tájékozottságot, mely férfúnak is becsületere válnék.

A mint bátyjáról: Kossuth Lajosról beszél, az: himnök, csak a gyöngéd nővér szól hozzánk. De szavain áttetszik a mely tudás és a legnemesebb honleányi érzés.

Szinte megrezdül édes hangjában a fájdalom, mikor arról beszél, mennyire lesújtotta Kossuth Lajost a kihonosítás.

Debreczen fejlődése nagyon meglepte Ruttkayné, ki ezelőtt 41 évvel egy falusias külsejű várost látott itt, míg ma a haladás útjára lépott, hatalmasan fejlődő s szépülő várost talált helyette. Nagy elismeréssel szól Debreczen haladásáról és idézte Kossuth Lajos véleményét, a ki bármennyire örül is a viruló magyar főváros emelkedésének, lelkéből virágoztatja a vidéki városok föl virágzását, mert ezekben látja az ország haladását és izmosodását.

Ruttkayné, mint Debreczenben is betonyozította, nem keresi az ünnepeket, — de jól esik lelkének, ha önként keresik fel őt, hogy általa — a legilletkeesebb által — ad-voletet küldjenek a nagy száműzöttnek, kinek elmondhatja, hogy itthon változatlanul tisztelik, szeretik és rajonganak érte.

Talán föl fogja deríteni ez a tudat Kossuth Lajos aggásának napjait, melyben oly végtelen sok keserűséget kell viselnie.

Aldott legyem az a nő, aki Kossuth Lajosnak száműzetését megosztja és ezer fáradság, izgalom után viszi meg neki a magyar népnek, közte a debreczenieknek, tiszteletteljes üdvözlését!

A függetlenség és 48-as part tegnapi tisztelegérisől részletes tudósítást közöltünk. E tudósítás pótlásul megemlíti meg, hogy a tisztelgőkhoz több nagy-váradai elvtársunk is csatlakozott. Kik egyenesen szert jöttek Debreczenbe, hogy kifejezhessék tiszteletüket a legdicsebb magyar testvére iránt.

Szerenád.

A tegnapi nap delutánját családi körben töltötte el Ruttkayné. Este jó óráig sétált a Kaszanyitzky kertjében öv. Szabó Lajosnéval, kilencz óra tájban az egész család kiment az erdőre s a vigadóban vacsoráltak. A vacsora alatt Rácz Károly zenekara huzta a régi jó magyar nótákat, melyeket könnyes szemekkel hallgatott a nagy száműzött vendégyala.

Ezután vizsmentek a Kaszanyitzky-kertbe, hol igen kellemes meglepetés érte Ruttkayné. Ugyanis a városi dalárda teljes számmal megjelent ott s szerenádát adott neki. Először a „Tavas elmult“ kezdetű dalt zentette rá.

Ruttkayné ott ül a torácson egy karosszékben s midőn varattal megcsendült a „Nesirj, nesirj Kossuth Lajos“ elezerkényfűve hallgatta a szívet, lelket felemelő dalt. A dalárda mindenik tagja igaz megillettéssel, lelkesedéssel énekelte; a felemelő pillanat hatása ellenállhatatlan erővel ragadta meg őket s bizony meg a köny is kicsordult a szemökből, midőn oda értek: „Mi neked fáj, nekünk is fáj.“ Erre néhány népdalt énekeltek el, majd a Rieger hires bucsuját.

Éles tör járta át a férfi szívet. Görcsösen tartá kezében a leveleket, de könyben uszó szemei előtt összefolytak a betűk.

Ide küldte leveleit, hogy küldjük el neked. Nem tehettük, s mikor tisz évre besoroztak, nem skartuk meg kinosabbá tennai életet. Egy ideig minden hónapban irt, majd megszűntek levelei. Ezelőtt öt évvel az öcsce irta meg halálát, utolsó gondolata te voltál...

A férfi komoran tekintett maga elé. Ha el nem megy?... Ugy látszott, mintha testvére leolvasta volna arczáról gondolatait, ráhajolva csendes hangon kérde: — Mondd csak Károly, ha látnád előre a rád váró jövőt, kész lennél-e meg egyszer átelni azt a sok szenvedést? Az ablak alatt zavalmélabus dal csendült meg:

Esik eső karikára... A dalól tovább ment, de a táviból is visszacsengett dala: Valahány csepp esik rája, Anyai áldás szálljon rája...

Kossuth anyjának temetése.

A jelenet sir. Midőn Ruttkayné és Meszlányiné kiszabadultak a bécsi kriminal fogházból, egyenesen Brüsszelbe mentek, hol már várt rájuk öv. Kossuth Lászlóné, édes anyjuk. A család együtt lakott s ugyancsak meg kellett feszíteniök erejüket, hogy kilencz gyermek és maguk számára a betevő falatot megkereshessék.

Brüsszelben akkor igen sok emigráns lakott, kik mind a lehető legszívelyesebb viszonyban állottak a Kossuth családdal, s a pogárság is nagy tisztelettel viseltett irá-nyukban.

Mikor a Bácsú refrainje megcsendült: „Isten hozzád bujdosó“, mintha minden emlék egyszerre oda gyúlt volna a nagy száműzött testvérenek szívébe, úgy ömlöttek a könnyei.

A szerenád végeztével, Ruttkayné meghatottságtól remegő hangon köszönte meg a daleyelt tisztelegését, mire Harmath Gergely alelnök rövid, de szívből fakadó szavakkal is kifejezett adott a nagy honleány iránt érzett kegyeletes tiszteletnek.

Teljes elismerés illeti meg derék daleyeltünket, hogy Ruttkayné urhölgyet dalalival gyönyörködtette. E dal hangjai bizonyára sokáig visszhangoznak lelkében s vissza-idezik debreczeni látogatásának napjait!

Ruttkayné urhölgy ma városunk nevezetességeit tekintette meg, köztük a főiskolát is. Melynek történelmi nevezetességű falai közt hosszabbabban időzött. Az öszezgyült ifjúság lelkes eljenzéssel fogadta az „alma mater“ előtt.

Ruttkayné urhölgy holnap reggel 7/2 7 utazik el városunkból Miskolcra, hol nagy előkészületek tettek fogadtatására. Miskolcra Pöprád-Felkőre utazik, a hol több napig szándékozik üdülni. Körútját zempleni rokoniánál s Sátoralja-Ujhelyen fejezi be, a hol Matolay Eleknek lesz vendége. Ruttkayné szept. hó elején tér vissza Turinba.

HELYI HIREK.

Ruttkayné elutazása. Kossuth Lajos nővere, Ruttkayné Kossuth Lujza urhölgy, holnap csütörtökön reggel a 7/2 7 órai vonattal utazik el városunkból Miskolcra. Megvagyunk róla győződve, hogy Debreczen város közönsége megragadja ezen alkalmat, hogy szívelyess „Isten hozzád“-ot mondjon a legdicsebb magyar testvérenek!

Az idei őzi hadgyakorlatok. Nagyvárad és Debreczen környékén a következő beosztás mellett ett fognak vegemenni: A 39-ik gyalogezred f. hó 21-én érkezik Debreczenből Nagyváradra és ott marad aug. 31-ig, a mikor is a dandárgyakorlatban vesz részt a nagyvárad 37-ik József ezred, a 101. sz. ezred 4-ik zászlóalójával, mely gyakorlatokat Holub ezredes, dandárparancsnok fogja vezetni. Aug. 31-től szept. 9-ig tartatnak meg a 17-ik hadosztály gyakorlatait és pedig akképen, hogy a nagyvárad 33. sz. dandár, az aradi 34. sz. dandár ellen fog megküzdeni, mely utóbbi dandár az aradi 43 és a szegedi 46-ik ezredből áll.

A nagyvárad dandár augusztus 31-én 31-Cseke és Belényes közti vidéken fog csatározni. A csatározások M.-Cseke, Belényes, Vaskoh, Remete, Dobrest-Vircsölög és Eledt tájékan leendnek s befejeztetnek szept. hó 8-án; 10 és 11-én pedig a két dandár összehasonlosítatik, 12-én csatalkozik hozzá Nagyvárad és Telegy vidéken a hozzá beosztott honvéd hadosztály Tyr tábornok parancsnoksága alatt, a mikor is b. Waldstätten táborseraagy átveszi az ekkent alakuló dőli 7-ik hadtest fölött a fővezéretet és megindul a király-gyakorlatokra, melyek szept. 13., 15. és 16 ik

Kossuth Lászlónét már akkor nagyon megtörték az igaztottságok; s mig leányai a börtönben szenvedtek, nem volt egy nyugodt percze sem; midig sirt, bänkódott utánuk s fiának sorsa is végtelenül aggasztotta őt. Hogy Kossuth Lászlónét Budapesten le nem tartóztatta a bécsi kormány, annak egyedül az volt az oka, hogy orosza Flór dr. betegségeről bizonyítványt állított ki s meglagyta neki, mikép folytonosan az ágyban maradjon, mert ha felkel, azonnal elfogják őt is, mint leányait. — A szegény öreg asszony az ő elfogatásai után csakugyan beteg lett, s Brüsszelben már folytonosan gyöngykedett, mig végre öt hónapi szenvedés után kilehelte nemes lelkét.

A brüsszeli emigránsok fényes temetést akartak neki rendezni, de erről a szándékukról a kormány tudomást vett s a brüsszeli előljárárság az emigránsokat felszólította, hogy a tüntetésről mondjanak le, különben el kell hagyniök a várost.

A brüsszeli polgárságnak akkor értésére jutott a fényes temetés hire s a kitűzött napra ünneplő ruhákban öltözve elállták az utcákat, melyeken a temetésnek el kellett vonulnia. — Keső estig várakoztak, de a temetésnek nyoma sem volt.

Mikor aztán ismét csöndesek lettek az utcák, egyszerű kocsin fákyák mellett vitték ki a koporsót a temetőbe. Kossuth anyjának utolsó szavai voltak: — Ne hagyjátok idegen földben, én hazám földjében akarok nyugodni.

Idők múltán eleget akartak tenni e kérsének, de a sirt már nem tudták megtalálni. Az akkori temetőőr már meghalt, az új pedig fogalommal sem bírt róla, hova temettek Kossuth Lászlónét. Ott pihen ő most is, jeltelen sírban a brüsszeli temetőben — seki nem tudja, melyik haat alatt.

Be hamar eltűnik három nap! Be hosszú volt ez idő Mariskának! Ha kifordult egy percze a szobából, bejövot mindig csak azt kérdezte:

- Nem irt még Károly, édes anyám?
— Nem még leányom.
— Oh Istenem, már megint este van s tőle semmi hír! Ugy-e anyám jól tettera, hogy megfeddtem a levélben?
— Anyáának ideje sem volt rá, hogy válaszoljon, — az ajton kopogtatás hallatszott.
— Szabad!
— Az ajtó megnyilt s egy fiatal honvéd lépet a szobába. Fejn Kossuth-kalap, háromszínű kokárdával, oldalán kard volt.
— Istenem, Károly!...
— Az ifjú anyjara borul, majd testvérét ölelve meg, ékként szólal:
— Megjöttem, hogy elmenjek.
— A leánya kérielő arcczal tekint rája. Szemei könybe labadnak.
— Ne haragudjál Károlyom, ha talán igazságtalan voltam irányomban... De látod, te vagy az utolsó tályai honvéd. Társaid már mind elmentek.
— Jová teszem hibámat. Ők megelőztek engem, most én előzöm meg őket majd a harcmezőn.
— Jó lesz így hógom?
— A leánya szíve elszorult, majd ezt rebegte:
— Tedd azt... Vezéreljen az Isten!...

Az árulás győzött, a szent ügy elbukott. Erdők sűrűjében a leullott száraz falevel bujdosók labat alatt rezzon meg, a kosza szeió dombok tetején bitófákat leng körül; a megváltot keresztre feszíték, a szabadság, jog s igazság bajnokait biton végzik ki. Börtönök leueken a rabbillacs csorrenése nehéz sohajok hangjával óvad össze egy szivtepő harmoniába; arvak kesergése, óvegyek, arvak bus panasza; mind, mind azért, mert, ki magát az Isten is eladja, e földön mindig akad Judás.

Boldogok, kik alusznak a sir oleben. Boldogok, kik gyozelmú zajtól visszhangzó harczterem lehetnek ki lelküket: anyalok karekére zeng: oket körül; az elők zedeje, halotti enek s lauczcserges.

De azért a saját hazájában bujdosó is boldog ahhoz képest, a ki elitrott árva nemzetétől megválni s messze idegen földre menni kénytelen.

Vérző kebellet lépte át Károly a haza határát. Rabul éjték... Tíz hosszú évig kelle távol lennie szülőföldjétől, tíz hosszú évig kelle a győző seregében szolgálnia.

De az idő rohan; elmúlt a tiz kinteljes esztendő is. Ösz borita a vidéket, midőn Károly tiz esztendei szenvedés után szülőföldrehez közeledett. Az utszeli vén akaczkákról sárgapiros levelek hullongtak alá, rét s mező letartolva mindenütt, a merre ment. Hanvas szörke felhők uszáltak az ég s tevék még szomorubbá az ősi tájat.

Tavas napja ragyogott az égen, midőn tele vággyal, tele reményvel szívében a házért síkra szállott. Azóta a róza szál, a rét virágai lebulottak, a szabadság napja leáldozott!... Setét őrtei közé ősz szalák is vegyültek már: ifjú vagy s a jövő reménye helyett a mult emlékei utóttek szívében taunyat.

Midőn felért a halom tetejére, honnan megpillantá szülővárosát, fájó öröm fogta el szívet. Felmerűttek lelke előtt ifjúságának legszébb évei, azok a többé meg nem ujuló órák, midőn boldogságtól teit kebellet sietett anyja s testvére ölelő karjaiba... S most? Anyja már reg sírban porladozik... S testvére? Oh igen, ő fog majd vigaszt csepegteni az ő szívébe, hisz kivüle senki nincs e nagy világon...

S az a kis lány?... Elfelelte őt az már réges-regen, mással lett az boldog... Szép ábrándok, tova lebent álomképek! Benyitott a kis házba, testvére ölelő karokkal repült feléje. — Vegre mégis! Majd elmondta szenvedéseit, elmondta, hányszor szegő szívének a gyilkos fegyvert, hogy véget vessen a keserű letaek, de visszatartá ő. mindig valami...

Könyek közt hallgatta szavait testvére, majd felkelt s egy levelesomagot tett eléje. — Eteika levelei — monda szomoruan.

napján fogna megtartani. A 29-ik sz. ránesebi, 611. templomi gyűléshatást fővezér — A 15. hadvezérelte a honvéd szakos hadtest megfeszelt ellátva.

Ismét a Kellie előriási kazal látni a lángot.

Óngyilkos a monostori totta magát ösmeretlen.

Hus és kat, minden keayer alakjába aból a szempontláplóbbak, ködig készültek (Bazzoni, Milanereti), mely hozzá jó dertogram liszthe rányért kell meggyrni téz. Ez állitilag jó a hus kenyerecsái a hadserge lyett. (Persze,

Az ifjúsá hittanszakí önké er evi utolsó (8. kesztők: B a r Zoltán lendület vasdiktól. A to meket viselik. Tol. Pimius le D — zs-tól. Polyik — Dezi Lajostól szaki önk. tarsul ról. — Vegül v a komoly tanulm

B. Ujváro — a filoxera egy pett fel, oly mer alatt a megtámad semmisítette, akk fog onnan termes hivatalos jelentés tekes felsőbb hat viselők választása már B.-Ujvárosra egy pár hónap v tasi időtől a közb a mozgalmak azok kodást és uralmat guknak. Valószínű len s e i és a közönségi előjáró val inkább, mert jelt kapott, maga az egész község nagyon is kívánata lomba vonuljon s kintatetés báberal

Sűrű felleg boruljo Hadd legyen az só Aradzok pirul fájo Ha most a mult id Gyász-, szegyea-er Takarja hát az arc Mely eltemetted a Világos, ma réad e

Elcsondesult a zug Fájó sohaj rezdul a Dicsebb, nagyobb jó Örök, nagy eszmen... A sir megasva Álmódi ott a szab A hó zakog, könyü És meggyalozott te

Örökre eltűnt hát S a fényes eszmeny Oh, már a napsugár Az ej mienk s nehá Hiába volt a hósi v A föld meddő, term Hiába várnak uj vit A nyugvó hósók ott

Le omlott e az ég sz Nem!... A föld ket S majd egykor egy n Szetozslik a gyász Győzelmi zászlót len Nem szegénypir az Raj: a dicsező féu Felámád a sírból a Naggyá teszi örökre

Es szellem órán nyi S próféta hang nagy Szetozslik a gyász Győzelmi zászlót len Nem szegénypir az Raj: a dicsező féu Felámád a sírból a Naggyá teszi örökre

